

Lieven en Frederik uit Harelbeke met kampioene Nawootje

“Fokken naar de ideale koe is een levenswerk”

Op Agriflanders wonnen Lieven en Frederik Ryckewaert uit Harelbeke met Nawootje de titel van algemene dagkampioene bij het melkvee. De trofee in de lucht steken duurde maar even, maar er gaat een traject van enkele tientallen jaren aan vooraf. “Pas op het einde van een carrière fokken en selecteren krijg je de ideale koe. Een koe die niet alleen mooi is om naar te kijken, maar ook in de stal tot topprestaties in staat is.”

Ivan De Clercq

© FOTO'S MARCO MERTENS

Zoon Frederik (31) heeft nog een job buitenshuis, bij Bovigen, maar zijn ambities en zijn hart ligt zeker bij het zelf boeren. Nu al neemt hij de stierkeuze op het bedrijf voor zijn rekening, al praat vader Lieven zeker een woordje mee. “Zelf mocht ik bij mijn ouders al op een jaar of 14-15 mee de stieren kiezen; ik geef Fredrik ook graag die ruimte.” Op het bedrijf houden Lieven en Frederik zo’n 75 melkkoeien, en ongeveer evenveel stuks jongvee. “Economisch gezien hebben we wellicht wat te veel jongvee, maar we verkopen ook vaarzen aan collega’s. We halen er dus een stukje inkomen uit, en het geeft ook veel voldoening als we horen dat een koe van bij ons nog jaren later succesvolle nazaten heeft bij een collega”, vertelt Lieven.

Geluk en jarenlange visie

Fokkerij is een kwestie van cijfers, maar ook van gevoel en visie. “Als je een stierkeuze maakt, weet je pas vijf jaar later of je de goede keuze gemaakt hebt. Het is beter om een paar aspecten uit te kiezen waarop je wil vooruitgaan en die dan jarenlang aan te houden”, vindt Lieven. Frederik vult aan: “Alles in één keer verbeteren gaat niet en bovendien is fokkerij geen exacte wetenschap. Er komt altijd een deel geluk bij kijken.” Ook Agriflanders-kampioene Nawootje heeft die factor geluk nodig gehad. Haar vader is Double W Ranger. Moeders vader is Atwood, een Goldwyn-zoon. Ook Tandem en Talent zitten in de afstamming. “Hoewel Ranger doorgaans krachtig uitzienende koeien geeft, heeft Nawootje meer de fijnheid van moeders kant”, vertelt Frederik. “Pas als vaars zagen we dat er een heel goede uier onder hing en dat we een potentiële toppeer hadden. Na de tweede keer kalven is haar voorhand ook wat opener geworden en we verwachten dat ze met ouder worden nog beter zal uitgroeien. In de fokkerij moet je geduld hebben.”

Elf generaties

Geduld kan in deze over meerdere decennia bekeken worden. Al in 1981 was er een voormoeder als rode koe aanwezig op het bedrijf. Elf generaties verder is Nawootje zoals de meeste van haar kuddegenoten op het bedrijf zwartbont, al is ongeveer een vijfde van de koeien op het bedrijf nog roodbont. “We willen nog een deel roodbont houden, maar we zijn niet fanatiek. In de wereld van de prijskampen is de roodfactor vooral nog een kwestie van kleur. Rood en zwart worden dikwijls ook in dezelfde reeksen beoordeeld. Maar bij de doorsnee landbouwer staat roodbont voor wat extra spier en extra gehalten. Zij maken ook de stierkeuze in die richting en krijgen dan ook een andere koe.”

Goed in de ring én in de stal

Er wordt nogal eens gediscussieerd over de verschillen tussen een goede showkoe en een goede praktijkkoe. Volgens Frederik en Lieven mag die discussie stilaan tot het verleden behoren. “In de exterieurbeoordeling maken uier en benen 70% uit van de punten. Dat zijn ook in de praktijk erg belangrijke criteria. Een slechte klauwhoek of verkeerde speenplaatsing worden zowel in de prijskampen als in de praktijk afgestraft”, vertelt Lieven. Ook de klemtoon die in prijskampen op extreme hoogte werd gelegd, is voorbij. “Een goede showkoe is een koe in harmonie. De balans tussen hoogte en breedte moet in orde zijn en ook de benen en uier moeten top zijn. Koeien die op die vlakken goed scoren in de prijskamp, kunnen ook in de stal goed mee. Onze gemiddelde afvoerleeftijd van vijf jaar en elf maanden bewijst dat ook.”

Mager maar in topconditie

Frederik heeft zich de afgelopen jaren als cowfitter gespecialiseerd in het toiletteren en klaarstomen van de koeien voor prijskampen. Koeien wassen, sche-

ren, bijlakken of verven, de glans in de vacht brengen ... Frederik kan het allemaal en doet het in Vlaanderen, Nederland en zelfs in Frankrijk. Het in de juiste conditie brengen van een koe voor de prijskamp start echter veel vroeger. Bij Fredrik en Lieven krijgen ze zelfs een apart rantsoen. Weinig mais of voordroog, maar vooral hooi en krachtvoer om een koe te krijgen die scherp staat, maar wel in topconditie is. “Een koe is een topsporter en die hebben zo nu eenmaal weinig vet. Tegelijkertijd moet de koe alles krijgen wat ze nodig heeft om melk te produceren, want het is de melk die alles betaalt”, weet Lieven. Hoewel een rantsoen met vooral hooi en krachtvoer daarin slaagt, is het toch niet uitbreidbaar naar alle koeien. “Mochten we alle koeien voederen zoals de dieren waarmee we naar prijskampen gaan, dan draaien we verlies maar prijskampen zijn ook een hobby, dus een beetje geld mag het wel kosten”, glimlacht Lieven.

Fokkerij én management

Wie liefde heeft voor koeien in de ring, heeft die ook voor koeien in de stal. Op het bedrijf staan de koeien in een potstal die dagelijks twee keer wordt ingestrooid en maandelijks wordt uitgemest. Ook de droge koeien staan in een aparte, ruime strobox. De meest recente stal is voorbehouden voor het jongvee. “In de voorlichting ging eerst alle aandacht naar de melkgevende koeien. Daarna kwam de focus te liggen op de droogstand en nog later op een uitgekende jongveeopfok”, schetst Lieven de evolutie. “Als de koe van vandaag zo veel groter is en meer, beter, efficiënter en klimaatvriendelijker presteert, heeft dat zeker met fokkerij te maken maar nog meer met de boer die elke dag in zijn stal het verschil maakt.” ■

“Een goede showkoe is een koe in harmonie.”